

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

ĐẶNG VĂN MINH

**PHÁT TRIỂN CHUỖI GIÁ TRỊ BA KÍCH TÍM
HUYỆN BA CHÈ, TỈNH QUẢNG NINH**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
KINH TẾ NÔNG NGHIỆP**

THÁI NGUYÊN, NĂM 2020

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

ĐẶNG VĂN MINH

**PHÁT TRIỂN CHUỖI GIÁ TRỊ BA KÍCH TÍM
HUYỆN BA CHÈ, TỈNH QUẢNG NINH**

Ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số ngành: 8.62.01.15

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
KINH TẾ NÔNG NGHIỆP**

Người hướng dẫn khoa học: TS. NGUYỄN THỊ YẾN

THÁI NGUYÊN, NĂM 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu riêng của tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kì công trình nào khác.

Tôi xin cam đoan rằng, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn, các thông tin trích dẫn trong luận văn đều được chỉ rõ nguồn gốc./.

Tác giả luận văn

Đặng Văn Minh

LỜI CẢM ƠN

Đề tài được thực hiện tại huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh theo chương trình đào tạo thạc sỹ kinh tế nông nghiệp khóa 26B của Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên.

Trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn, tôi đã nhận sự quan tâm giúp đỡ của Ban Giám hiệu, Phòng Đào tạo (Bộ phận đào tạo sau đại học), Khoa Kinh tế & PTNT, các thầy cô Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên, các cơ quan thuộc Ủy ban nhân dân huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh, các tổ chức, cá nhân, doanh nghiệp trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh..., nhân dịp này tôi xin chân thành cảm ơn về sự giúp đỡ quý báu đó.

Trước tiên, tôi xin được bày tỏ lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc tới **TS. Nguyễn Thị Yên** đã nhiệt tình hướng dẫn, động viên, ủng hộ và truyền đạt cho tôi những kiến thức quý báu trong suốt thời gian làm khóa luận.

Xin chân thành cảm ơn tới toàn thể thầy cô Khoa Kinh tế & PTNT, Phòng Đào tạo - Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện cho tôi thực hiện tốt khóa luận.

Xin chân thành cảm ơn lãnh đạo Văn phòng Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh, Phòng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Phòng Tài nguyên và môi trường, Chi cục thống kê, Ủy ban nhân dân các xã, Thị trấn trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh, các doanh nghiệp đã cung cấp thông tin tư liệu cần thiết cũng như tạo điều kiện cho tôi thu thập số liệu ngoại nghiệp phục vụ cho luận văn.

Cuối cùng, xin được cảm các đồng nghiệp, bạn bè và gia đình đã giúp đỡ thời gian và động viên tôi trong suốt thời gian học tập và hoàn thành luận văn.

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2020

Tác giả luận văn

Đặng Văn Minh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	ix
TRÍCH YẾU LUẬN VĂN THẠC SỸ.....	x
MỞ ĐẦU.....	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu đề tài.....	3
3. Đối tượng nghiên cứu.....	3
4. Phạm vi nghiên cứu.....	3
5. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	3
5.1. Ý nghĩa trong học tập và nghiên cứu khoa học.....	3
5.2. Ý nghĩa trong thực tiễn	4
6. Bố cục luận văn.....	4
Chương 1. TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU VỀ CHUỖI GIÁ TRỊ NÔNG SẢN.....	5
1.1. Cơ sở lý luận về chuỗi giá trị nông sản.....	5
1.1.1. Một số khái niệm cơ bản.....	5
1.1.2. Nội dung phân tích chuỗi giá trị ngành hàng.....	9
1.1.3. Ý nghĩa của phân tích chuỗi giá trị	11
1.1.4. Mối quan hệ giữa chuỗi giá trị và chuỗi cung ứng	12
1.2. Cơ sở thực tiễn một số nghiên cứu về chuỗi giá trị sản phẩm ở Việt Nam	13
1.2.1. Phát triển chuỗi giá trị một số cây dược liệu tại một số địa phương của Việt Nam. .	14
1.2.2. Một số bài học kinh nghiệm để nâng cấp chuỗi giá trị ba kích tím huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh	17
1.3. Tổng quan các công trình nghiên cứu liên quan.	19
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	20
2.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	20

2.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	23
2.1.3. Tiềm năng, lợi thế của ba kích tím trên địa bàn huyện Ba Chẽ.....	30
2.1.4. Đánh giá chung	31
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	33
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	33
2.3.1. Phương pháp thu thập thông tin.....	33
2.3.2. Phương pháp phân tích.....	36
2.3.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	38
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	40
3.1. Thực trạng phát triển chuỗi giá trị ba kích tím trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh.....	40
3.1.1. Thực trạng phát triển diện tích, năng suất, sản lượng cây ba kích trên địa bàn huyện Ba Chẽ tỉnh Quảng Ninh	40
3.1.2. Thực trạng chế biến và tiêu thụ các sản phẩm ba kích tại huyện Ba Chẽ tỉnh Quảng Ninh.....	43
3.2. Phân tích chuỗi giá trị ba kích tím Ba Chẽ	48
3.2.1. Lập sơ đồ chuỗi giá trị ba kích.....	48
3.2.2. Kênh tiêu thụ sản phẩm ba kích tím Ba Chẽ.....	49
3.2.3. Phân tích chi phí và lợi nhuận của các tác nhân tham gia vào phát triển chuỗi giá trị sản phẩm ba kích tím Ba Chẽ.	51
3.2.4. Phân tích chuỗi giá trị sản phẩm ba kích tím.	54
3.2.5. Mối liên kết giữa các tác nhân trong chuỗi giá trị sản phẩm ba kích tím Ba Chẽ.....	66
3.2.6. Đánh giá những khó khăn của các tác nhân tham gia phát triển chuỗi giá trị sản phẩm ba kích tím Ba Chẽ.....	70
3.3. Phân tích SWOT đối với phát triển chuỗi giá trị sản phẩm Ba kích huyện Ba Chẽ	72
3.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến sự phát triển chuỗi giá trị ba kích Ba Chẽ.....	73
3.4.1. Những yếu tố bên trong ảnh hưởng đến sự phát triển chuỗi giá trị ba kích Ba Chẽ. .	73
3.4.2. Những yếu tố bên ngoài ảnh hưởng đến sự phát triển chuỗi giá trị ba kích Ba Chẽ.....	74

3.5. Đánh giá chung về phát triển chuỗi giá trị sản phẩm ba kích tím huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh	7574
3.5.1. Những điểm mạnh.....	7574
3.5.2. Những hạn chế và nguyên nhân.....	7675
3.6. Định hướng và giải pháp phát triển chuỗi giá trị ba kích tím trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh.	7776
3.6.1. Định hướng phát triển cây ba kích trên địa bàn huyện Ba Chẽ, Tỉnh Quảng Ninh giai đoạn 2021-2025	7776
3.6.2. Giải pháp phát triển chuỗi giá trị ba kích tím trên địa bàn huyện Ba Chẽ	79
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	89
1. Kết luận	89
2. Kiến nghị.....	90
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	91

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Hiện trạng sử dụng đất nông nghiệp huyện Ba Chẽ năm 2019	23
Bảng 2.2. Tốc độ tăng trưởng và cơ cấu kinh tế huyện Ba Chẽ giai đoạn 2017-2019	24
Bảng 2.3. Tình hình dân số huyện Ba Chẽ năm 2017 - 2019	25
Bảng 2.4. Tình hình lao động huyện Ba Chẽ năm 2017- 2019	26
Bảng 2.5. Đối tượng và mẫu điều tra.....	36
Bảng 2.6. Phân tích SWOT	38
Bảng 3.1. Diện tích, năng suất, sản lượng Ba kích trên địa bàn huyện Ba Chẽ giai đoạn 2017 – 2019	41
Bảng 3.2. Diện tích trồng cây ba kích năm 2019 phân theo xã	42
Bảng 3.3. Yêu cầu chất lượng sản phẩm ba kích tại tím huyện Ba Chẽ.....	43
Bảng 3.4. Kết quả điều tra khả năng tiêu thụ sản phẩm rượu ba kích năm 2019	48
Bảng 3.5. Thông tin chung về hộ nông dân trồng ba kích.....	53
Bảng 3.6. Tổng hợp chi phí sản xuất ba kích tím từ khi trồng đến khi thu hoạch (5 năm) tính cho 1ha	55
Bảng 3.7. Kết quả và hiệu quả kinh tế của người trồng ba kích.....	56
Bảng 3.8. Kết quả và hiệu quả kinh tế của tác nhân thu gom ba kích	57
Bảng 3.9. Phân tích kết quả và hiệu quả của tác nhân chế biến ba kích khô.....	58
Bảng 3.10. Phân tích kết quả và hiệu quả của tác nhân chế biến rượu ba kích	59
Bảng 3.11. Phân tích kết quả và hiệu quả của tác nhân bán buôn ba kích khô	60
Bảng 3.12. Phân tích kết quả và hiệu quả của tác nhân bán buôn rượu ba kích.....	61
Bảng 3.13. Phân tích kết quả và hiệu quả kinh tế của tác nhân bán lẻ ba kích khô (Tính cho 1 kg).....	62
Bảng 3.14. Phân tích kết quả và hiệu quả của tác nhân bán lẻ rượu ba kích (Tính cho 1 lít rượu).....	63
Bảng 3.15. So sánh hiệu quả kinh tế của các tác nhân trong chuỗi giá trị ba kích.....	64
Bảng 3.16: Những khó khăn của các tác nhân tham gia phát triển chuỗi giá trị sản phẩm ba kích Ba Chẽ.....	70
Bảng 3.17: Phân tích SWOT đối với phát triển chuỗi giá trị sản phẩm ba kích Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh.....	72

DANH MỤC HÌNH

Hình 3.1. Quy trình sản xuất sản phẩm ba kích Ba Chẽ.....	4545
Hình 3.2. Quy trình sản xuất sản phẩm Rượu ba kích Ba Chẽ.....	4646
Hình 3.3. Sơ đồ chuỗi giá trị ba kích tím Ba Chẽ.....	4949
Hình 3.4. Các kênh tiêu thụ sản phẩm ba kích tím Ba Chẽ.....	5050

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

BVTV	Bảo vệ thực vật
CP	Cổ phần
ĐTPT	Đầu tư phát triển
ĐVT	Đơn vị tính
GAP	Thực hành nông nghiệp tốt
GlobalGAP	Bộ tiêu chuẩn về nông trại được công nhận quốc tế
GRDP	Tổng sản phẩm trên địa bàn
GTNS	Giá trị năng suất
HTX	Hợp tác xã
KD	Kinh doanh
KHCN	Khoa học công nghệ
KHKT	Khoa học kỹ thuật
KT - XH	Kinh tế - Xã hội
KTCB	Kiến thiết cơ bản
NN&PTNT	Nông nghiệp và Phát triển nông thôn
NSNN	Ngân sách Nhà nước
PTNT	Phát triển nông thôn
SNV	Tổ chức phát triển Hà Lan
TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
UBND	Ủy ban nhân dân
VietGAP	Thực hành sản xuất nông nghiệp tốt ở Việt Nam
XD	Xây dựng
XNK	Xuất nhập khẩu
FC	Chi phí cố định
GO	Giá trị sản xuất
VC	Chi phí biến đổi
TC	Tổng chi phí
Pr	Lợi nhuận
IC	Chi phí trung gian